

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ректора університету
24 жовтня 2019 року №200
(зі змінами
наказ від 17 листопада 2023 року №261)

ПОРЯДОК
підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних
працівників Ніжинського державного університету імені
Миколи Гоголя

I. Загальні положення

1.1. Цей Порядок розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України № 800 від 21 серпня 2019 р. «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579 та іншими актами законодавства. Даний Порядок визначає процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (далі — Університету), а також механізм оплати, умови і процедуру визнання результатів підвищення кваліфікації.

1.2. Педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати свою кваліфікацію.

1.3. Метою підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є їх професійний розвиток та удосконалення викладання і навчання у вищій освіті відповідно до державної та інституційної політик у галузі вищої освіти та забезпечення якості вищої освіти.

1.4. Система внутрішнього забезпечення якості освіти Університету, сформована у порядку, визначеному законодавством, включає в себе і підвищення кваліфікації.

1.5. Педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету можуть підвищувати кваліфікацію в Україні та за кордоном (крім держави, що визнана Верховною Радою України державою-агресором чи державою-окупантом).

2. Види, форми та організація підвищення кваліфікації

2.1. Педагогічні і науково-педагогічні працівники Університету можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами.

Формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо. Допускається поєднання форм підвищення кваліфікації.

Основними видами підвищення кваліфікації є: навчання за програмою підвищення кваліфікації; стажування; участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо.

Окремі види діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників, зазначені у пункті 6.9 цього Порядку, можуть бути визнані як підвищення кваліфікації.

2.2. Педагогічні та науково-педагогічні працівники з урахуванням результатів самооцінки компетентностей і професійних потреб, змісту власної викладацької діяльності та/або посадових обов'язків самостійно обирають конкретні форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації (далі — суб'єкти підвищення кваліфікації).

2.3. Обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Університету встановлюється в годинах та/або кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі ЄКТС, (один кредит ЄКТС становить 30 годин) за накопичувальною системою.

2.4. Підвищення кваліфікації педагогічними і науково-педагогічними працівниками здійснюється згідно з планом підвищення кваліфікації Університету на певний рік, що формується, затверджується і виконується відповідно до цього Порядку.

Педагогічні і науково-педагогічні працівники мають право на підвищення кваліфікації поза межами плану підвищення кваліфікації Університету на відповідний рік згідно з цим Порядком.

2.5. Суб'єктом підвищення кваліфікації може бути заклад освіти (його структурний підрозділ), наукова установа, інша юридична чи фізична особа, у тому числі фізична особа-підприємець, що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам.

Суб'єкт підвищення кваліфікації може організовувати надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації за місцем провадження власної освітньої діяльності та/або за місцем роботи педагогічних та/або науково-педагогічних працівників, за іншим місцем (місцями) та/або дистанційно, якщо це передбачено договором та/або відповідною програмою.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть підвищувати кваліфікацію у різних суб'єктів підвищення кваліфікації.

2.6. Програма підвищення кваліфікації затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації та повинна містити інформацію про її тему (напрямок, найменування), зміст, обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або в кредитах ЄКТС, вид, форму підвищення кваліфікації, місце (місця) надання освітньої послуги, очікувані результати навчання, вартість (у разі встановлення) або про безоплатний характер надання такої освітньої послуги. Обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації визначається відповідно до її фактичної тривалості в годинах без урахування самостійної (позааудиторної) роботи або в кредитах ЄКТС з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи.

Суб'єкт підвищення кваліфікації забезпечує відкритість і доступність інформації про кожну власну програму підвищення кваліфікації шляхом її оприлюднення на своєму вебсайті (за наявності), офіційному вебсайті МОН України (установ, що належать до сфери його управління), та/або на Національній освітній електронній платформі із зазначенням строків (графіка) виконання такої програми.

Порядок, критерії відбору та умови оприлюднення програм підвищення кваліфікації затверджуються МОН України.

2.7. Між Університетом та суб'єктом підвищення кваліфікації укладається договір, що передбачає стажування одного чи декількох працівників. У такому випадку індивідуальна (індивідуальні) програма (програми) є невід'ємним (невід'ємними) додатком (додатками) до договору.

За пропозицією однієї зі сторін договору, до нього можуть вноситися зміни (уточнення) шляхом укладення відповідної додаткової угоди (додатка до угоди).

2.8. Підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників шляхом їх участі у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо здійснюється відповідно до річного плану підвищення кваліфікації Університету та не потребує визнання Вченою радою Університету.

Обсяг (тривалість) такого підвищення кваліфікації визначається відповідно до його фактичної тривалості в годинах (без урахування самостійної (позааудиторної) роботи) або в кредитах ЄКТС (з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи), але не більше ніж 30 годин або 1,5 кредиту ЄКТС на рік.

2.9. Педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету підвищують свою кваліфікацію згідно з цим Порядком не рідше одного разу на п'ять років.

Вчена рада Університету самостійно визначає організаційні питання планування та проведення підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, які працюють в Університеті за основним місцем роботи, з урахуванням вимог цього Порядку.

Результати підвищення кваліфікації враховуються під час проведення атестації педагогічних працівників Університету, а також під час обрання на посаду за конкурсом чи укладення трудового договору з науково-педагогічними працівниками Університету.

2.10. Педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету можуть підвищувати свою кваліфікацію згідно з цим Порядком за місцем основної роботи.

Результати підвищення кваліфікації не потребують визнання Вченою радою Університету.

2.11. Обсяг підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників Університету протягом п'яти років не може бути меншим ніж шість кредитів ЄКТС (180 год.).

Ректор, проректори Університету, декани факультетів і їх заступники, директори інститутів та інших структурних підрозділів, завідувачі кафедр, завідувач аспірантури, докторантури Університету, які вперше призначені на відповідну посаду, проходять підвищення кваліфікації відповідно до займаної посади протягом двох перших років роботи. Обсяги такого підвищення кваліфікації визначаються Вченою радою Університету.

3. Розвиток досконалості викладання науково-педагогічних працівників

3.1. Вдосконалення викладання і навчання – один із ключових пріоритетів розбудови / розвитку Європейського простору вищої освіти, що передбачає реалізацію на рівні закладу вищої освіти на системній і безперервній основі політик, процедур, заходів, спрямованих на підвищення якості викладання і навчання із активним залученням у ці процеси студентів, викладачів,

управлінського та адміністративного персоналу Університету та інших стейкхолдерів.

Досконалість викладання розглядається як ключова характеристика НПП, передумова забезпечення якості вищої освіти.

3.2. Для забезпечення підвищення кваліфікацій педагогічних і науково-педагогічних працівників необхідно виконати завдання з:

- удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань із урахуванням вимог відповідного професійного стандарту;
- набуття особою досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності та/або професії, та/або займаної посади;
- формування та розвитку цифрової, управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо;
- поширення кращих практик викладання у вищій освіті;
- просування культури досконалості викладання у вищій освіті;
- просування стандартів професійної етики та академічної доброчесності у викладанні в Університеті;
- проведення досліджень з розвитку досконалості викладання науково-педагогічними працівниками;
- створення інституційної підтримки професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- створення мережі партнерств з досконалості викладання.

3.3. Програми з досконалості викладання спрямовані на формування та розвиток актуальних компетентностей науково-педагогічних працівників, визначених Професійним стандартом на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», затвердженим Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 610 від 23.03.2021, та Посадовою інструкцією професора, доцента, старшого викладача, викладача, асистента закладу вищої освіти.

3.4. Програми з досконалості викладання розробляються Центром професійного розвитку, відповідальним за підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників відповідно до профілю та стратегії Університету, профілю викладача Університету та запитів науково-педагогічних працівників, з урахуванням кращих вітчизняних і зарубіжних практик викладання у вищій освіті та професійного розвитку викладачів ЗВО.

3.5. Науково-педагогічні працівники періодично (не рідше одного разу на 5 років) мають опанувати програми підвищення кваліфікації за тематикою (напрямком), визначеною Університетом відповідно до реалізації Концепції стратегічного розвитку Університету, у розмірі 2 кредитів ЄКТС, а педагогічні працівники – 1 кредиту ЄКТС.

3.6. Програми з досконалості викладання затверджуються Вченою радою Університету.

3.7. Оновлення освітніх програм з підвищення кваліфікації / професійного розвитку науково-педагогічних працівників з досконалості викладання на періодичній основі (але не рідше, ніж один раз на три роки).

4. Стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників

4.1. Стажування здійснюється за індивідуальною програмою, що розробляється і затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації.

Індивідуальна програма стажування повинна містити інформацію про її обсяг (тривалість) та очікувані результати навчання. Індивідуальна програма стажування може містити також іншу інформацію, що стосується проходження стажування педагогічним та/або науково-педагогічним працівником.

4.2. Між закладом освіти, працівник (працівники) якого проходить (проходять) стажування, та суб'єктом підвищення кваліфікації укладається договір, що передбачає стажування одного чи декількох працівників. У такому випадку індивідуальна (індивідуальні) програма (програми) є невід'ємним (невід'ємними) додатком (додатками) до договору.

За пропозицією однієї із сторін договору, до нього можуть вноситися зміни (уточнення) шляхом укладення відповідної додаткової угоди (додатка до угоди).

4.3. Стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників може здійснюватися в закладах освіти, установах, організаціях і на підприємствах.

Стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників Університету може здійснюватися за місцем роботи працівника, в іншому закладі освіти або науковій установі. Керівником такого стажування призначається науково-педагогічний чи науковий працівник, який працює у суб'єкта підвищення кваліфікації за основним місцем роботи, має науковий ступінь та/або вчене звання і не менше десяти років досвіду роботи на посадах науково-педагогічних чи наукових працівників.

4.4. Стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників у інших суб'єктів підвищення кваліфікації здійснюється під керівництвом працівника, який має відповідний досвід роботи та кваліфікацію (далі – супервізор).

4.5. Оплата праці супервізора в інших суб'єктів підвищення кваліфікації визначається такими суб'єктами підвищення кваліфікації самостійно або на підставі укладених договорів про стажування педагогічних та/або науково-педагогічних працівників.

4.6. Один день стажування оцінюється у 6 годин або 0,2 кредиту ЄКТС.

5. Документи про підвищення кваліфікації

5.1. За результатами проходження підвищення кваліфікації педагогічним та науково-педагогічним працівникам видається документ про підвищення кваліфікації, технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та обліку якого визначається відповідним суб'єктом підвищення кваліфікації.

5.2. Перелік виданих документів про підвищення кваліфікації оприлюднюється на вебсайті суб'єкта підвищення кваліфікації та/або на Національній освітній електронній платформі протягом 15 календарних днів після їх видачі та містить таку інформацію:

- прізвище та ініціали (ініціал імені) педагогічного або науково-педагогічного працівника, який пройшов підвищення кваліфікації;
  - форму, вид, тему (напрямок, найменування) підвищення кваліфікації та його обсяг (тривалість) в годинах або кредитах ЄКТС;
  - дату видачі та обліковий запис документа про підвищення кваліфікації.
- У документі про підвищення кваліфікації повинні бути зазначені:
- повне найменування суб'єкта підвищення кваліфікації (для юридичних

осіб) або прізвище, ім'я та по батькові (у разі наявності) фізичної особи, яка надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам (для фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб — підприємців);

- тема (напрямок, найменування), обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації у годинах та/або кредитах ЄКТС;

- прізвище, ім'я та по батькові (у разі наявності) особи, яка підвищила кваліфікацію;

- опис досягнутих результатів навчання; дата видачі та обліковий запис документа;

- найменування посади (у разі наявності), прізвище, ініціали (ініціал імені) особи, яка підписала документ від імені суб'єкта підвищення кваліфікації та її підпис.

5.3. Документи про підвищення кваліфікації (сертифікати, свідоцтва тощо), що були видані за результатами проходження підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації нерезидентів України, можуть містити іншу інформацію, ніж визначено цим пунктом, та потребують визнання Вченою радою Університету згідно з цим Порядком.

5.4. Облік документів за результатами підвищення кваліфікації здійснюється фахівцем навчально-методичного відділу.

6. Визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Університету

6.1. Результати підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження.

Результати підвищення кваліфікації у інших суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються рішенням Вченої ради Університету.

6.2. Порядок визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних та/або науково-педагогічних працівників Університету встановлюється Вченою радою Університету.

6.3. Результати підвищення кваліфікації на базі Університету не потребують визнання Вченою радою Університету.

6.4. Педагогічний або науково-педагогічний працівник, як правило, протягом одного місяця після завершення підвищення кваліфікації подає до Вченої ради Університету клопотання про визнання результатів підвищення кваліфікації та документ про проходження підвищення кваліфікації.

6.5. У разі підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації подається звіт про результати підвищення кваліфікації або творча робота, персональне розроблення електронного освітнього ресурсу, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації та оприлюднені на вебсайті університету та/або в електронному портфоліо педагогічного або науково-педагогічного працівника (у разі наявності). Форму звіту визначає Університет.

Клопотання протягом місяця з дня його подання розглядається на засіданні Вченої ради Університету. Вчена рада Університету може доручити розгляд таких питань вченим радам факультетів (інститутів).

6.6. Для визнання результатів підвищення кваліфікації Вчена рада Університету заслуховує педагогічного або науково-педагогічного працівника щодо якості виконання програми підвищення кваліфікації, результатів підвищення кваліфікації, дотримання суб'єктом підвищення кваліфікації умов договору та повинна прийняти рішення про визнання або невизнання результатів підвищення кваліфікації;

6.7. У разі невизнання результатів підвищення кваліфікації Вчена рада Університету може надати рекомендації педагогічному або науково-педагогічному працівнику щодо повторного підвищення кваліфікації в інших суб'єктів підвищення кваліфікації та/або прийняти рішення щодо неможливості подальшого включення такого суб'єкта підвищення кваліфікації до плану підвищення кваліфікації Університету до вжиття ним дієвих заходів з підвищення якості надання освітніх послуг.

6.8. Результатом підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, може бути присвоєння їм повних та/або часткових професійних та/або освітніх кваліфікацій у встановленому законодавством порядку.

6.9. Окремі види діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників (участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня вищої освіти, а також участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо), що провадилася поза межами плану підвищення кваліфікації Університету, можуть бути визнані як підвищення кваліфікації відповідно до цього Порядку.

6.10. Процедура зарахування окремих видів діяльності, їх результатів та обсяг підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників визначається Вченою радою Університету.

6.11. Участь педагогічних і науково-педагогічних працівників Університету у програмах академічної мобільності на засадах, визначених Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579, та іншими актами законодавства, визнається Вченою радою Університету як підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.

6.12. Обсяг підвищення кваліфікації шляхом участі педагогічного або науково-педагогічного працівника у програмі академічної мобільності зараховується в межах визнаних результатів навчання, але не більше ніж 30 годин або один кредит ЄКТС на рік.

6.13. Наукове стажування науково-педагогічних працівників Університету, що здійснюється відповідно до статті 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», може бути визнане Вченою радою Університету як підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Один тиждень наукового стажування науково-педагогічних працівників Університету зараховується як підвищення кваліфікації в обсязі 30 годин або одного кредиту ЄКТС.

6.14. Результати інформальної освіти (самоосвіти) педагогічних або науково-педагогічних працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене,

почесне чи педагогічне звання, можуть бути визнані Вченою радою Університету як підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників.

Обсяг підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) зараховується відповідно до визнаних результатів навчання, але не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік.

6.15. Здобуття першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівня вищої освіти, третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня або наукового рівня вищої освіти вперше або за іншою спеціальністю у межах професійної діяльності або галузі знань визнається як підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників.

6.16. Заклади вищої освіти, які здійснюють підготовку здобувачів за державним (регіональним) замовленням, можуть надавати направлення на навчання за державним (регіональним) замовленням педагогічним (науково-педагогічним) працівникам Університету за заочною або вечірньою формою здобуття освіти в межах вакантних місць відповідної спеціальності (спеціалізації) та курсу (року навчання) в разі відсутності на них здобувачів вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних (юридичних) осіб і мають право на переведення на місця державного (регіонального) замовлення відповідно до законодавства.

Обсяг підвищення кваліфікації шляхом здобуття наукового ступеня, рівня вищої освіти зараховується відповідно до встановленого обсягу освітньо-професійної (освітньо-наукової, освітньо-творчої) програми у годинах або кредитах ЄКТС, за винятком визнаних (зарахованих) результатів навчання з попередньо здобутих рівнів освіти.

6.17. Підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників шляхом їх участі у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо, яке здійснюється поза межами річного плану підвищення кваліфікації закладу освіти, потребує визнання Вченою радою Університету згідно з цим Порядком.

Обсяг (тривалість) такого підвищення кваліфікації визначається відповідно до його фактичної тривалості в годинах (без урахування самостійної (позааудиторної) роботи) або в кредитах ЄКТС (з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи), але не більше 30 годин або 1,5 кредиту ЄКТС на рік.

7. Фінансування підвищення кваліфікації

7.1. Джерелами фінансування підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є кошти державного, місцевих бюджетів, кошти фізичних та/або юридичних осіб, інші власні надходження до Університету, інші джерела, не заборонені законодавством.

7.2. У разі підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, інших коштів, затверджених у кошторисі Університету на підвищення кваліфікації, укладення договору між ректором Університету та суб'єктом підвищення кваліфікації із зазначенням джерела фінансування підвищення кваліфікації є обов'язковим.

7.3. За рахунок коштів, передбачених у кошторисі Університету, здійснюється фінансування підвищення кваліфікації в обсязі, встановленому

законодавством, і відповідно до плану підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, які працюють в Університеті за основним місцем роботи.

7.4. Самостійне фінансування підвищення кваліфікації здійснюється: педагогічними і науково-педагогічними працівниками закладів освіти, які:

- працюють в Університеті за основним місцем роботи і опановують дві та більше програм протягом одного року;

- іншими особами, які працюють в Університеті на посадах педагогічних або науково-педагогічних працівників за суміщенням або сумісництвом.

7.5. На час підвищення кваліфікації педагогічним або науково-педагогічним працівником відповідно до затвердженого плану з відривом від виробництва (освітнього процесу) в обсязі, визначеному законодавством, за педагогічним або науково-педагогічним працівником зберігається місце роботи (посада) зі збереженням середньої заробітної плати.

Витрати, пов'язані з підвищенням кваліфікації, відшкодовуються у порядку, визначеному законодавством.

7.6. Факт підвищення кваліфікації педагогічного або науково-педагогічного працівника підтверджується актом про надання послуги з підвищення кваліфікації, який складається в установленому законодавством порядку, підписується ректором Університету та/або уповноваженою ним особою та суб'єктом підвищення кваліфікації. Такий акт є підставою для оплати послуг суб'єкта підвищення кваліфікації згідно з укладеною угодою щодо підвищення кваліфікації.

8. Прикінцеві положення

8.1. Зміни та/або доповнення до цього Положення схвалюються Вченою радою Університету в порядку, встановленому для його прийняття.

Схвалено Вченою радою університету

24 жовтня 2019 р., протокол №4

(зі змінами

від 16 листопада 2023 р., протокол №5)